

Sygn. akt V U 558/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marzanna Rogowska

Protokolant: Danuta Onopiuk

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy H. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wyrównanie świadczenia

na skutek odwołania H. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 5 kwietnia 2013 roku

Nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i wznawia wypłatę emerytury odwołującej H. B. za okres od 01 października 2011r. do 30 czerwca 2012r.

II. Żądanie zasądzenie odsetek za sporny okres przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. jako właściwemu rzeczowo.

Sygn. akt VU 558/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 kwietnia 2013r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpatrzeniu wniosku H. B. odmówił uchylecia decyzji z dnia 4 października 2011roku w zakresie, w jakim ta decyzja zawiesza prawo do emerytury za okres od 1 października 2011r. do 30 czerwca 2012r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła H. B. domagając się wypłaty świadczenia za sporny okres oraz zasądzenia odsetek z tytułu zwłoki w wypłacie świadczenia.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania. Argumentował, iż decyzją z dnia 4 października 2011r. w oparciu o art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawiesił wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011r. z uwagi na kontynuowanie

zatrudnienia przez wnioskodawczynię. Decyzją z dnia 31 lipca 2012r. organ rentowy wznowił wypłatę emerytury od dnia 1 lipca 2012r. w związku z rozwiązaniem stosunku pracy. Natomiast zaskarżoną decyzją odmówił wypłaty świadczenia za sporny okres. Powoływał się na art. 190 ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowiący, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego dotyczy orzeczenie Trybunału. W ocenie organu rentowego wyrok Trybunału Konstytucyjnego ogłoszony 22 listopada 2012r. nie ma zastosowania do przypadającego przed wskazaną datą okresu.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje, co następuje:

Skarżąca złożyła wniosek o emeryturę 29 października 2010r. Decyzją z 17 listopada 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej emeryturę od 1 października 2010 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 4 października 2011 r. wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011 r., powołując się na art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. W uzasadnieniu wskazał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Od dnia 1 lipca 2012roku wypłata świadczenia została wznowiona z uwagi na zaprzestanie przez wnioskodawczynię świadczenia pracy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie K 2/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 r. (Dz. U. 2012/1285).

Decyzja z dnia 4 października 2011r. w przedmiocie zawieszenia wypłaty należnego wnioskodawczyni świadczenia została wydana przy zastosowaniu art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707), dalej zwana ustawą z 16 grudnia 2010 r. Przepis ten stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Stosownie do art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zwanej dalej ustawą emerytalną, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2011 r. prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z tym, że zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, przepisy ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2011 r., miały zastosowanie poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Przedstawiony stan prawny powodował, że emerytura w takiej sytuacji jak w niniejszej sprawie podlegała zawieszeniu.

Obecnie, z mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, nie obowiązuje art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. Oznacza to, że w przypadku osób, którym emeryturę przyznano przed 1 stycznia 2011 r., a które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury, nie ma podstaw do zawieszenia emerytury.

Zgodnie z poglądem przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest w zasadzie skuteczny *ex tunc*, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z sentencji wyroku (zob. uchwała z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, wyrok z dnia 9 października 2003 r., I CK 150/02, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 132, wyrok z dnia 29 października 2003 r., III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, uchwała z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 272/03, niepubl., wyrok z dnia 30 września 2004 r., IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, wyrok z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 270/04, niepubl., uchwała z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok z dnia 7 października 2005 r., II CK 756/04, "Monitor Prawniczy" 2005, nr 21, s. 1027, uchwała z dnia 19 maja 2006 r., III CZP 26/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 39, wyrok z dnia 14 września 2006 r., III CSK 102/06, niepubl., uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., II CNP 37/07, niepubl., wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 315/07, niepubl., wyrok z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 31/08, OSNC-ZD 2009, nr A, poz. 16, wyrok z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 172).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym orzeczono niezgodność z Konstytucją przepisu przejściowego, stwierdzającego, że „nowy” przepis ma zastosowanie do stosunków prawnych w całości ukształtowanych na podstawie zdarzeń zaistniałych sprzed wejścia tego przepisu, wywołuje skutek *ex tunc*, co oznacza, że „nowy” przepis nie ma zastosowania do sytuacji prawnej określonej przepisem, który utracił moc na podstawie orzeczenia Trybunału. W odniesieniu do takiej sytuacji „moc odzyskuje” zatem poprzedni stan prawny ze skutkiem wstecznym.

Za takim rozumieniem przemawia sens instytucji wznowienia postępowania. Gdyby nawet przyjmować, że orzeczenie ma skutek *ex nunc*, to jednolicie - także w doktrynie - przyjmuje się, że do sytuacji wznowienia postępowania orzeczenie Trybunału ma skutek *ex tunc*. Jeżeli podstawę wznowienia stanowi oparcie rozstrzygnięcia na akcie normatywnym uznanym następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, rozpatrywanie sprawy powoduje konieczność uwzględnienia innego stanu prawnego w takim zakresie, w jakim wpływa on na orzeczenie wydane w tym postępowaniu.

Kwestię wznowienia wypłaty świadczenia reguluje art. 135 ustawy emerytalnej:

1. W razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznowia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu, z uwzględnieniem ust. 2.
2. W przypadkach określonych w art. 134 ust. 1 pkt 5 wypłatę świadczenia wznowia się od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty.
3. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, wypłatę wznowia się poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu o jej wznowieniu.

Przepisy powyższe nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Nie można bowiem uznać, że ustala przyczyna wstrzymania wypłaty określona w art. 134 ustawy emerytalnej. Nie ustały przecież okoliczności powodujące zawieszenie wypłaty, bowiem okoliczności te nie zmieniły się. Na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przyjąć należy fikcję prawną, że przyczyna prawna wstrzymania wypłaty nigdy nie istniała.

W tym stanie rzeczy odwołanie jest zasadne i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zaskarżoną decyzję należało zmienić.

Odnosnie żądania zasądzenia odsetek, wskazać należy, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Konsekwencją tego stwierdzenia jest w szczególności to, że orzeczenie sądu jest ściśle związane treścią zaskarżonej decyzji. Skoro zatem w zaskarżonej decyzji nie orzeczono o odsetkach, to w tej kwestii właściwy jest organ rentowy a nie Sąd.

Z tego względu na podstawie art. 464 §1 k.p.c. roszczenie w tym zakresie przekazano do rozpoznania organowi rentowemu jako właściwemu rzeczowo.